

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Adult learner's motivation for learning from a comparative perspective / [Motivace dospělých k učení z hlediska srovnávací perspektivy] / Márkus Edina, Miklósi Márta, Barabási Tünde -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 1 (vol.63) (2021), s. 123-136.

Příspěvek přináší výsledky výzkumu souvisejícího s motivací dospělých v jejich dalším vzdělávání. Kvalitativní průzkum je zaměřen na srovnání motivace vzdělávání dospělých (577 respondentů ve věku 18-65 let) ve čtyřech evropských zemích (Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Ukrajina). Dotazník obsahoval otázky k motivaci učení, zájmu o vzdělávání, možných překážkách a využitelných pomůckách pro vzdělávání. Výsledky ukazují, že většina respondentů hledala pragmatické příležitosti ke studiu, které chtěli uplatnit v práci i v životě, ale také měli zájem rozvíjet a rozšířit své všeobecné znalosti. Nebyly nalezeny žádné specifické zvláštnosti pro danou zemi, rozdíly byly pozorovatelné pouze v jednotlivých případech (znázorněno v tabulkách a grafech).

vzdělávání ; vzdělávání dospělých ; další vzdělávání ; celoživotní vzdělávání ; motivace ; motivace učení ; komparace ; srovnatelný výkon ; mezinárodní spolupráce ; zájem ; učební pomůcka ; výzkum ; výsledek výzkumu

<http://katalog.npmk.cz/documents/518931>

2.

Detsko-roditeľskij projekt po finansovoj gramotnosti : dlja detej 6-8 let / [Projekt finanční gramotnosti pro děti a rodiče : pro 6-8leté děti] / Jelena Ivanovna Lazebnaja – rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 93, č. 5 (2021), s. 65-72.

První seznámení dítěte s ekonomikou a finanční gramotností probíhá v rodině. Dítě vidí, jak rodina plánuje měsíční rozpočet a rozděluje peníze podle důležitosti jednotlivých potřeb. Článek seznamuje s projektem, kde jsou podmínky připraveny na to, aby se předškoláci sami stali aktivními účastníky vzdělávacího procesu, naučili se samostatně získávat poznatky a realizovat je v praxi. Děti se zde učí, jak rozdělit rodinný rozpočet, jak plnit přání a potřeby v rámci finančních možností rodiny. To umožňuje rodičům i pedagogům vychovat člověka, který se nebojí překážek vznikajících v tržní společnosti a je připraven zvládat život v závislosti na vlastních finančních

podmínkách. Předložen je detailně vypracovaný projekt pro mateřskou školu, do kterého jsou zapojeni i rodiče.

předškolní výchova ; mateřská škola ; finanční gramotnost ; finanční vzdělávání ; rodinný rozpočet ; rodičovská účast ; rodiče ; participace ; samostatnost ; trh ; Rusko ; tržní ekonomika

<http://katalog.npmk.cz/documents/519275>

3.

Differentiated literacy instruction : boondoggle or best practice? / [Diferencovaná výuka gramotností : vyhozené peníze nebo nejvhodnější praxe?] / Kelly Puzio, Glenn T. Colby, Dana Algeo-Nichols -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 4 (August) (2020), s. 459-498.

V USA existuje široká diverzita školáků. Školy přitom musejí plnit požadované standardy a zvyšovat znalosti žáků. Předkládaný přehled a metaanalýza se věnuje efektům diverzifikace poskytované učitelem a jejich vlivům na výsledky čtení a obecné gramotnosti. Autoři analyzovali výzkum v průběhu 20 let a všímali si výsledků čtení v plynulosti, dekodování, čtení hlásek-slov, slovní zásobě, porozumění textu a výsledků v psaní. Zjistili, že žáci vykazují lepší školní výsledky, pokud se učitelé dostávají interakční pedagogické podpory. Efekt diverzifikované výuky s podporou je vyšší, než když se diverzifikace nechá pouze na učiteli samotném. Sledován byl první stupeň základní školy.

žák ; první stupeň ; národnostní menšina ; etnická menšina ; gramotnost ; čtení ; hláskování ; slovo ; porozumění textu ; slovní zásoba ; psaní ; školní úspěšnost ; cíl výuky ; základní škola ; podpora

<http://katalog.npmk.cz/documents/519006>

4.

Do book giveaway programs promote the home literacy environment and children's literacy-related behavior and skills? / [Zlepšují programy darovaných knih gramotnost domácího prostředí a chování a dovednosti založené na gramotnosti?] / Merel de Bondt, Ingrid A. Willenberg, Adriana G. Bus -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 3 (June) (2020), s. 349-376.

Metaanalýza 44 studií s tématem programů založených na poskytování knih zdarma rodinám, aby malým dětem mohli rodiče číst. Zkoumá tři takovéto programy a jejich efektivitu. Výsledky metaanalýzy potvrzují domněnku, že programy zlepšují domácí gramotnost v rodinách dětí, děti projevují větší zájem o čtení a získávají více dovedností potřebných pro počáteční vyučování v základní škole.

kniha ; kniha pro mládež ; čtení ; hlasité čtení ; malé dítě ; čtenářská gramotnost ; gramotnost ; rodinné prostředí ; rodiče ; dovednost ; výchovný program ; sociální psychologie ; Spojené státy americké ; behaviorální ekonomie

<http://katalog.npmk.cz/documents/518979>

5.

First generation college students as academic learners : a systematic review / [Vysokoškolští studenti první generace jako akademičtí žáci : systematický přehled] / Jillian Ives, Milagros Castillo-Montoya -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 2 (April) (2020), s. 139-178.

Studenti, kteří jsou v rámci své rodiny první generací na vysoké škole, se často potýkají s těžkostmi při studiu. Existuje málo výzkumů o tom, jak vidí pedagogové tyto studenty ve smyslu jejich akademického učení. Většina výzkumů konceptualizuje jejich učení jako založené na akademické zkušenosti a na vlivu jejich kulturního zázemí. Tento způsob je v souladu se všeobecnější normou učení a napomáhá studentům asimilovat se na vysokou školu. V menším množství se ve výzkumech vyskytují studenti první generace, kteří své učení zakládají na životních zkušenostech, a to pozitivně přispívá k jejich akademickému způsobu učení, pokroku v něm, k seberůstu i k rozvoji komunity.

student ; postoj studenta ; studentské chování ; učení ; zkušenost ; působení ; kulturní zázemí ; vysoká škola ; vysokoškolské studium ; strategie učení ; školní úspěšnost ; rodinné prostředí ; Spojené státy americké ; osobní rozvoj

<http://katalog.npmk.cz/documents/518928>

6.

International comparison of the social context of younger pupils' reading / [Mezinárodní srovnání sociálního kontextu čtení mladších žáků] / Simoneta Babiaková, Bronislava Kasáčová -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 1 (vol.63) (2021), s. 99-110.

Studie navazuje na článek publikovaný v č. 3/2020. Cílem předloženého textu je představit další výsledky mezinárodní srovnávací analýzy - sociální kontext ovlivňující čtení mladších žáků. Vyjádření respondentů byla získána prostřednictvím dotazníku vlastní konstrukce. Položky související se sociálním kontextem vzešly z kvalitativní analýzy zaměřené na rozhovory v předchozí fázi výzkumu. Výzkumný vzorek sestával z 693 slovenských, 254 českých a 248 polských žáků ve věku 9–10 let. Zjištění ukázala rozdíly mezi národními skupinami. Žáci dávají přednost čtení s někým dalším; matky jsou nejdůležitějšími partnery pro sdílení; otcové čtou o něco častěji pouze polským dětem. Polští žáci dávají přednost hlasitému čtení před publikem. Učitelé jako partneři čtenářů se objevují nejčastěji v polské skupině. Přehledně v příložených tabulkách.

žák ; mladší školní věk ; čtenářství ; čtení ; zájem ; postoj žáka ; sociální interakce ; spolupráce ve výchově ; vztah rodiče-dítě ; mezinárodní spolupráce ; komparace ; výzkum ; výsledek výzkumu ; Polsko ; Česko ; Slovensko ; sociální kompetence ; čtenářský vkus ; věk 9-10

<http://katalog.npmk.cz/documents/518926>

7.

Meta-analysis and common practice elements of universal approaches to improving student-teacher relationships / [Metaanalýza prvků obecně používaných praktik ke zlepšení vztahu žák-učitel] / Laurie Kincade, Clayton Cook, Annie Goerdts -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 5 (October) (2020), s. 710-748.

Dosavadní výzkumy ukazují, že vztah učitel-žák ovlivňuje školní výsledky žáka včetně zlepšování prospěchu a angažovanosti při vyučování, a také redukuje nesprávné chování žáků. Předkládaná analýza zkoumala procedury a praktiky při uplatňování obecných přístupů ke zlepšování vztahu učitel-žák. Největší efektivita se prokázala u programů Navaž vztah-udržuj-obnovuj (Establish-maintain-restore) a Bridge. Autoři popisují koncept a teorii navazování vztahu učitel-žák, metodu a průběh metaanalýzy, nutnost prevence a intervence při vzniku školních iniciativ určených pro žáky, kteří učitelovu pomoc vyžadují více než ostatní. Výsledky studie jsou uvedeny v tabulkách.

vztah učitel-žák ; prospěch ; školní úspěšnost ; nesprávné chování ; chování žáka ; prevence ; záznam ; analýza vědecké literatury ; Spojené státy americké ; přístup

<http://katalog.npmk.cz/documents/519169>

8.

Methodological guidance paper : the art and science of quality systematic reviews / [Metodická příručka : umění a teorie pro provádění kvalitních systematických přehledů] / Patricia A. Alexander -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 1 (February) (2020), s. 6-23.

Cílem článku je probrat výzvy, které by měl kvalitní autor systematických přehledů dobře znát. Tyto výzvy se týkají jednotlivých částí celého procesu vytváření přehledové studie: od kritické otázky, zda její téma bude stát za to, přes výzkum, který musí mít pevný rámec a být transparentní, až ke vzorcům a trendům ve výstupových datech, která přímo odpovídají na otázku položenou na počátku výzkumu. Pro každou výzvu jsou nabízeny návrhy, jak má autor postupovat, aby vyprodukoval kvalitní studii s hodnotnými výstupy pro oblast vzdělávacích výzkumů, praxi a školskou politiku.

výzkum ; metoda výzkumu ; výsledek výzkumu ; otázka ; kvalita ; přehledová zpráva ; hodnota ; školská politika ; Spojené státy americké ; proces ; vzorec ; přehledové studie ; návod

<http://katalog.npmk.cz/documents/518914>

9.

Nudging toward diversity : applying behavioral design to faculty hiring / [Směřovat k diverzitě : aplikace vzorců chování v učitelském sboru] / KerryAnn O'Meara, Dawn Culpepper, Lindsey L. Templeton -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 3 (June) (2020), s. 311-348.

Přehled literatury na téma, jak ve Spojených státech funguje přijímání nových pedagogů do výuky na vysokých školách a jak je kognitivně nasměřováno. Nábor nových pedagogů má čtyři fáze založené na teoriích z behaviorální ekonomiky a sociální psychologie. Často dochází k intervencím ve formě "pošťouchnutí" tak, aby byly do učitelského sboru přijaty i ženy nebo se tam vyskytovali i učitelé z etnických menšin. Článek doporučuje k přečtení studie, které dokumentují praxi umožňující inkluzivní přijímání učitelů z méně reprezentovaných skupin uchazečů.

vysoká škola ; vysokoškolský pedagog ; přijímání učitelů ; žena ; etnická menšina ; etnické vztahy ; vyučující personál ; analýza vědecké literatury ; Spojené státy americké ; diverzita ; diverzifikace

<http://katalog.npmk.cz/documents/518933>

10.

"Proverim skazku byl'ju" : dlja detej 6-8 let / ["Prověříme pohádku skutečným příběhem" : pro 6-8leté děti] / Galina Vladimirovna Glušková, Tatjana Jur'evna Čižova – rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 93, č. 5 (2021), s. 16-21.

Cílem tohoto zaměstnání pro 6-8leté děti je hledat souvislosti mezi skutečnými a pohádkovými objekty, analyzovat, za jakých podmínek se vymyšlené a fantaskní může stát skutečností, a naučit se hledat odpovědi na takovéto otázky v programu "Škola profesora Drozdova". Pohádka Šípková Růženka - může se živý organismus uchovat i po dlouhé době? - zimní spánek u zvířat (medvěd, žába); lítání zvířat na nafukovacích balóncích - srovnání s letem člověka v balónu; plavání na leknínu - žabka, velké vodní lekníny unesou na vodě i dítě; psi, kteří ve filmu pijí čaj a jedí sušenky - jsou to masožravci, býložravci nebo všežravci? - pokus se psem paní učitelky. Doplněno fotografiemi.

předškolní výchova ; pohádka ; komparace ; analýza ; mateřská škola ; hra ; skutečnost ; zvířata ; zimní spánek

<http://katalog.npmk.cz/documents/519226>

11.

Romanovci na ruskom tróne / [Romanov dynasty on the Russian throne] / Daniela Kodajová, Marek Příhoda, Patrik Kunec, Oliver Zajac, Jaroslav Valent, Dmitrij Panto – slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 31, č. 12 (2020), s. 6-53.

Série článků, které mapují tři sta let vlády dynastie Romanovců na ruském trůnu. Romanovci nastoupili na carský trůn v období poznamenaném vnitřními zmatky, dlouhodobou válkou a nejistotou, proto se pro období jejich vlády vžil název Smuta (smutné časy). Za jejich vlády však Rusko překonalo složitou přeměnu na modernizující se velmoc. Články popisují vládu jednotlivých panovníků: Alexej I., Petr I. Veliký, Kateřina II. Veliká, Alexandr I., Mikuláš I., Alexandr II., Mikuláš II. - poslední ruský car.

dějiny ; dějiny novověku ; historické hledisko ; vláda ; vládnoucí třída ; společenská třída ; sociální struktura ; Romanovci, (rod) ; Romanovci, (rod) ; carské Rusko ; 1613-1913

<http://katalog.npmk.cz/documents/519367>

12.

School-, classroom-, and dyadic-level experiences : a literature review of their relationship with students' executive functioning development / [Školní, třídní a bilaterální zkušenosti : přehled literatury o vztahu jejich rozvoje s výkonným fungováním studenta] / Michelle M. Cumming, Elizabeth Bettini, Andy V. Pham, Jeeyun Park -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 1 (February) (2020), s. 47-94.

Výkonnostní fungování (executive functioning, EF) jsou neurokognitivní procesy, které jedinci umožňují uchovávat a používat informace, kontrolovat impulzy a ovládat myšlení směrem k cílenému jednání. Je klíčovým faktorem pro celoživotní úspěch studenta a odráží genetické dispozice a citlivost vůči negativním i pozitivním zkušenostem. Cílem předloženého článku je předložit systematický přehled literatury mezi lety 2000 a 2017, který vysvětluje školní, třídní a vztahové (učitel-student a mezi vrstevníky) zkušenosti a jejich vztah k rozvoji studentského EF. Nejtrvanlivějším výkonným fungováním studenta se ukázaly být emoční podpora ve třídě a konflikt mezi učitelem a studentem. Diskutován je vztah mezi školními inhibitory a prediktory výkonného fungování studenta a uvedeny jsou jeho důsledky pro praxi i výzkum.

psychologie chování ; psychologie osobnosti ; třída ; školní prostředí ; zkušenost ; pomoc ; interpersonální vztahy ; vztah učitel-žák ; vztahy mezi vrstevníky ; analýza vědecké literatury ; kognitivní psychologie ; Spojené státy americké ; výkonová motivace ; fungování ; vyšší duševní procesy

<http://katalog.npmk.cz/documents/518916>

13.

Simulation-based learning in higher education : a meta-analysis / [Učení se pomocí simulace na vysoké škole : metaanalýza] / Olga Chernikova, Nicole Heitzmann, Matthias Stadler, Doris Holzberger, Tina Seidel, Frank Fisher -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 90, č. 4 (August) (2020), s. 499-541.

Analýza 145 empirických studií hodnotila efektivitu různých podpůrných prostředků a technologií při učení se na vysoké škole pomocí simulace. Výsledkem byl vysoký pozitivní vliv podpory i technologií na učení studentů. Ti, co již měli předchozí zkušenost, dosáhli lepšího prospěchu než studenti bez zkušeností, i ti se ale učili mnohem snáze poté, co získali podporu ve formě seznámení se s konkrétními příklady díky simulacím. Tento poznatek je platný pro různé obory studia (medicíny, učitelství, managementu). Prokázalo se, že simulace jsou jedním z nejefektivnějších nástrojů, které zjednodušují učení, a že různé formy podpory také učení napomáhají, a to v různých fázích rozvoje znalostí i dovedností.

vysoká škola ; vysokoškolské studium ; student ; učení ; působení ; zkušenost ; simulace ; analýza vědecké literatury ; empirický výzkum ; SRN ; podpůrná opatření

<http://katalog.npmk.cz/documents/519041>

14.

Student heterogeneity and differentiation : professional challenges for teachers of foreign languages / [Heterogenita a diferenciacie studentů : profesionální výzvy pro učitele cizích jazyků] / Saša Jazbec -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 1 (vol.63) (2021), s. 137-148.

Heterogenita studentů ve výuce cizího jazyka je pro učitele problém a velká profesní výzva v teoretické i praktické rovině. Řešení se nabízí v diferenciaci studentů, kdy je však potřeba vyřešit koncepci výuky z hlediska provozu školy. Proběhla diskuse jedenácti učitelů cizích jazyků (7 ze základní školy a 4 ze střední školy), kteří reagovali na otázky: Jaký máte názor na diferenciaci ve výuce jazyků? Jaké metody diferenciacie využíváte? V čem vidíte výhody a nevýhody diferenciacie? Výsledky kvalitativní analýzy jsou popsány v textu, včetně přehledné tabulky. Jsou také předloženy návrhy, ze kterých by bylo možno najít cestu od teorie k praxi.

základní škola ; střední škola ; jazyková výuka ; cizí jazyk ; forma výuky ; sestavení třídy ; heterogenní třída ; diferencovaná výuka ; vytváření skupin ; pedagogická zkušenost ; pedagogická dovednost ; názor ; analýza ; diferenciacie podle schopností

<http://katalog.npmk.cz/documents/518911>

15.

Typology of adolescents in terms of risk behavior – differentiation in terms of parental conditions / [Typologie dospívajících z hlediska rizikového chování - diferenciacie na základě výchovných podmínek rodičů] / Katarína Kohútová, Erich Petlák, Hans Schachl -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 1 (vol.63) (2021), s. 69-84.

Cílem studie bylo identifikovat typologii dospívajících z hlediska projevů rizikového chování a zjistit rozdíly mezi nimi z pohledu výchovných podmínek rodičů. Výzkumnými nástroji byly: dotazník E.M.B.U - Moje vzpomínky na výchovu, ECR - Zkušenost z blízkých vztahů, autorský dotazník zaměřený na identifikaci užívání návykových látek a vybrané položky dotazníku o příslušnosti ke skupině delikventů. Výzkumný vzorek sestával z 850 mladistvých. Klastrová analýza identifikovala tři typy adolescentů z hlediska projevů rizikového chování. Zároveň byly identifikovány rozdíly mezi skupinami rodičů, jejich stylů výchovy a podmínkami pro výchovu. Zjištění mohou sloužit odborníkům pro vytváření intervenčních a preventivních výchovných strategií.

adolescent ; chování ; rodinná výchova ; výchovná metoda ; chování žáka ; odchylka v chování ; nesprávné chování ; riziková skupina ; rodičovská deprivace ; rodičovská odpovědnost ; vztah rodiče-dítě ; sociální prevence ; výchovné působení ; rodičovská role ; typologie ; výsledek výzkumu

<http://katalog.npmk.cz/documents/518898>